

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Aylık Fikir Mecmuası

Yıl: 1, Sayı: 3

Sahibi ve Müdürü: H. Nihâl

15 Temmuz 1931

Kuş Bakışı

İleriki İnkılâpçılara

İnkılâp köyde olur. Köyde doğar. Köyde büyür.

Yirminci asır medeniyeti karşısında kendi muhitiinin iptidailiğini ve içinde yaşadığı cemiyetin geriliğini gören her gencin içi sızlar ve ileriye doğru hamle yapmak ihtiyacını duyar.

Gönlünde bir memleket aşkı tutuşan ve beyninde bir milliyet mefkuresi parlayan insan, yurdunu dilediği gibi mamur ve milletini özlediği gibi yükselmiş görmek ister.

Gönlünde böyle bir imâm ve beyninde böyle bir mefkuresi olan genç, seferberliğini ilân etmiş bir istikbal ordusudur. Taarruza geçebilmesi için iki unsura ihtiyacı kalır:

Kafasını yurduna ve milletine faydalı bilgilerle silâhlendirmek.

***

Çalışacağı sahayı ve onu hususiyetlerini iyi bilmek. Bu itibarla her şeyden önce üzerinde yaşadığımız toprağa ve içinde hayatımızı kazandığımız cemiyete bakmaya mecburuz. Bu toprak bizim vatanımızdır.

Bu cemiyet Türk milletidir. Bizim milletimizdir.

Eğer biz geniş beynelmilel manasıyla bir insanıyet aşkının mevcudiyetine inanıyorsak, bu aşkın ilk eseri asırlardan beri kimsesiz kalmış Türk milleti olmalıdır.

Eğer her cemiyet içinde ezenlerle ezilenler bulunduğuna inanıyorsak, dünya cemiyetleri içinde asırlardan beri ezilen bir millet vardır. Türk milleti.

Eğer alınının teri ile yaşayan işçi ve çiftçilere karşı olan aşkımızda samimi isek, bütün safiyeti ve masumiyeti ile çalışan ve ona mukabil bir sürü emperyalistin husumeti karşısında hayatına kast ile açlığa ve sefaletle mahkûm edilen mukaddes bir kütle vardır. O da Türk köylüsüdür.

***

Bu topraklar üzerinde ve bu milletin içinde yaşayarak bütün cehillerin ve güzel sanatların mukaddes kütle için olduğunu söyleyenler yalnız ve sade bizim milletimiz için duymalı, bizim milletimiz için çalışmalı ve bizim milletimiz için yaşamalıdır. Çünkü buna asırlardan beri en çok hak kazanan Türk milletidir. .

Bunları yapabilmek kin her şeyden Önce şahsî menfaatlerin kuduz ihtiraslarından' kurtulmak, sağlam bîr karaktere, usanmaz bir aşka ve yılmaz bir ideale sahip ve sadık kalmak lâzımdır.

Bu imâna, bu aşka ve bu ideale sahip olmayıp da sahip görünen genç, yalnız zekâsının şarlatanlığı, yahut babadan

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 2

himayeler ve ahbablıklarla yükselen mevkiine ve yahut yakın bir istikbalde olacağını sandığı kızıl ikramiyeli inkılâpların fırsatına ve sergüzeştine istinat edebilir.

Bu takdirde şahsî ihtiraslarının tatmini için belki bir şeyler bekler, umutlanır. Belki insanları ve mefkureleri basamak yaparak yükselmeğe kalkar.

Belki kendini alkışlayan bir muhit temin eder.

Belki etrafındakilerin aptallık ve sersemlikle karışık hayranlığından bir şeyler bekler. Hatta tarihleri aldatarak kahramanlar sırasına geçmek ister.

Parlak neticeli muhteşem davalı nazariyelere inanmış olanlar varsa, onlara geniş ve ıssız bir saha boş bırakılmıştır. Anadolu köylüsünün içine girmeli ve onu bu parlak nazariyeleri anlayacak bir seviyeye yükseltmelidirler.

Senelerden beri İstanbul sokaklarından proletaryaya ilâm-ı aşk eden gençler, eğer bu feryatlarında samimi iseler, Anadolu'ya koşmalı, köylünün içine girmeli ve orada köylü için yalnız bir cehit ve bıkmaz usanmaz bir aşk ile çalışmalıdırlar.

Ancak ve yalnız unutmamak lâzımdır ki, Türk köylüsü candan çalışanı çabuk anlar.

Türklerin Türküsü

Dilek yolunda ölmek Türkler'e olmaz tasa,
Türk'e boyun eğdirir yalnız türeyle yasa;
Yedi ordu birleşip karşımızda parlarsa
Onu kanla söndürüp parçalarız, yeneriz.

Biz Tufanı yarattık uyku uyurken Batı,
Nuh doğmadan kişnedi ordularımızın atı.
Sorsan söyle diyecek gök denilen şu çatı:
Türk gücü bir yıldırım, Türk bilgisi bir deniz.

Delinse yer, çökse gök yansa kül olsa dört yan,
Yüce dileğe doğru yine yürürüz yayan.
Yıldırımdan tipiden kasırgadan yılmayan,
Ölümlerle eğlenen tunç yürekli Türklerimiz...

ATSIZ

Fakat bu yüksek kumarbazların karşısında bile aldanmayan iki şey vardır.

Biri kendi vicdanları, beşerî vicdanın daimî azabı.
Öteki de halkın vicdanı, maşerî vicdan.

İşte halkın ve bizim köylümüzün en büyük kuvveti ve kıymetli.

Garpta moda olan fikir cereyanları zaman zaman memleketimize de gelir. Küçük istilâlar yapar. Yeni mefkûreciler, yeni enerjiler ve yeni kahramanlar belirir.

Fakat Türk köyleri ve Türk köylüleri bu modalardan habersizdir.

Onu isli ve tütsülü köy ocaklarının tezek kokuları içinde kendisiyle hemhal görmek ister. Ona kendi dili ile söyler o dille cevap bekler.

O her şeyi kendine anlatılmadan sezer. Beyninin içinde kaynaşan fikirleri, etlerinin altında kıvranan mimikleri, gözlerin içinde pırıldayan mânâyı çabuk anlar.

Türk köylüsüne bir şeyler söylemek, bir şeyler anlatmak ve onu kendilerine râmetmek isteyenler her şeyden önce bu mukaddes kütlenin psikolojisini ve ideolojisini öğrenmelidirler. Çünkü Türk köylüsü ne Fransız köylüsü kadar para düşkünü bir bezirgan ve ne de Rus mujikleri

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 3

gibi aptal ve kabadır.

Onda büyük Türk tarihinin veraseti ve geçmiş asırların hayatındaki facialardan alınmış bir hayat terbiyesi vardır. Sakin ve mânâsız görünen kabuğunun içinde derin duyulu ve şimşek sezişli bir ruh yaşar. İşte bu ruh, Türk ruhudur. Yeryüzünde bu toprak üzerinde ve bu millet içinde bir şeyler yapmak isteyenler her şeyden önce bu kütleyi ve bu ruhu okumalı ve taramalıdır.

O kütle ne Moskova'nın dekorlu otellerinde oturarak propaganda darülfünunlarına devam ile elde edilen muhteşem davalı parlak nazariyeler ile öğrenilir ve ne de Pa-

ris'te ele geçen ulûmu siyasiye sertifikası ile kazanılır.

Türk köylüsünü ve Türk proletaryasını Türk vatanında öğrenmek ve Türk vatanında okumak lazımdır. Unutmamalıdır ki bu memlekette ilk inkılâbı yapanların da muvaffakiyet sırları buradadır. Onlar Türk köylüsünü tanıdıkları ve Türk köylüsünü Anadolu'da okudukları için muvaffak olmuşlardır.

Yoksa şehir sokaklarında savrulan naralar, renkli salonlarda yapılan münakşalar ve nihayet bir Türk köyünden çok daha konforlu hapisane odalarında okunan kitaplar ve ancak mahkemelerde dile gelen tezlerle Türk köylüsü kurtarılmış olmaz.

Boz Kurt

Türk Destanının Tasnifi

- III -

"Türk destanının bugün kabil ola tasnif şekilleri" diyoruz. Çünkü muhtelif şekiller tasavvur olunabilir. On birinci asırda Selçukîlerin Garbî Asya muhacere tine kadar Türklerin bir tek vatani vardı "Türkistan". Sonra Garbî Asya'da yen bir Türk vatani vücuda geldi: "Türkiye" Türk destanının Türklerin on birinci asırdan önceki hayatına ait olan kısmı bütün Türkler için birdir. Fa-kat yeni vatanda Garbî Asya kavimleriyle İhtilât, İslâmiyet ve Osmanlılık tesirleriyle Türk tarih ve destan telekkisi değişmiştir.

Nasıl ki İranda Şiilik İslâm tarihini tahrif ederek kendisine ayrı bir tarih ve ayrı mukaddesat, tarihî hakikatlere karşı müteassıp bir din düşmanlık vücude getirmişse, Suriye İslâmiyeti ve Osmanlılık da millî tarihi ve millî destan telekkisini tahrif etmiştir; Bununla beraber ben bu telekkiyi artık temellenmiş ve ayrı bir sistem şeklini almış-

bir keyfiyet olarak kabul ediyordum. Daha 1917 Moskova kontrasında (6Mayıs) "Türklerin etnik teşkilâtı" hakkında okuduğum maruzada bu meseleye temas etmiş ve garp Türklerindeki tarih ve millî destan telâkkisini değiştirmek güç olacağını arzetmiştim (kongre mazbatası, s. 156). Filvaki eğer bu telakki bir sistem şeklini almışsa Garp Türkleri için Türk destanının on birinci asırdan sonraki kısmını Bizans ve Ehlî Salıp muharebelerinde yetişen Alp Arslan, Kılıç Arslan, Battal Gazi, Dânişmend, Fatih ve Kara Davut ve Türkistan Türk hükümdarlarıyla harbeden Yıldırım Beyazıt, Kara Yusuf, Cihanşah Karakoyunlu ve Şah İsmail Safevî gibi kahramanlar silsilesi teşkil edebilirdi. Fakat şimdi anlaşıldı ki Garp Türklerindeki bu tarih telekkisi yaşayan muntazam bir sistem şeklini alamamıştır. Battal Gazi ile Dânişmend destanlar, Ebu Müslim ile Hamza destanları kadar İslâmîdir. Bunlar

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 4

Oğuz ve Dede Korkutla bir silsileye dahil olamazlar. Diğer taraftan Osmanlı sülâlesinin inkırazı ile o sülâlenin yerleştirmek istediği tarih telekkileri de değişmek mecburiyetinde kalacaktır. Bu ise eski Türk millî tarih telekkisinin yeniden dirilmesi demektir. Nasıl ki İkinci Murat ve Fatih ve Akkoyunlu Uzun Hasan zamanı münevverleri Türklerin mazisini öğrenmek için İlhanlılar ve Temür zamanında yazılan Moğol tarihleri otorite sayılıyordu. Nasıl ki daha Evliya Çelebi zamanında bile Temürlülerin sonu olan Hüseyin Baykara devri Türk tarihinin en şanlı zamanının sonu telekki ediliyordu. Şimdi Türk destanını tasnif etmek istiyeceler için de tasnif plânlarını buna göre tertip etmek icap edecektir. Türk siyasi ve harsi birliğinin sonunu teşkil eden Temür'den sonraki destanlar Şark ve Garpta ayrı ayrı istikametlerde inkişaf etmiştir. Bunların Şark Türklerine ait olan kısmından 1923'de Mısırdaki basılmağa başlanıp parasızlık yüzünden bitirilemeyen "Bugünkü Türkistan" atlı eserimizde mufassal olarak bahsedilmiştir. Garp Türklerine ait kısmı yani Osmanlı ve Safevî devirlerine ait destanlarla bizzat meşgul olmadım. Bundan dolayı makalede Türk destanının 15'inci a-sırdan sonraki şekli mevzu bahis olmayacaktır. Bundan önceki Türk destanları için şöyle bir umumî taslak yapılabilir: Dişi Boz Kurt tarafından beslenen ilk Türkün asıl vatanı Isık Göl civarındaki Ilık Art dağlarıdır ki Han Tanrı dağlarının cenubî kollarını teşkil eder.

Onun dört oğlu oluyor: Çiğil, Barshan, Tüng (Tütek, Tüzek, Tüzel), Hak Tüng (bir adı da galiba "Tişing") tuzu keşfediyor. Onun oğlu "Buka Han" dır ki "Tunga Alp" adıyla maruftur ve Türk sülâlelerinin müessisidir. Onun merkez karargâhı Kâşger (diğer ismi "Ordu Kent" yahut "Hargâh" olup diğer şehirleri Barman, Barsgan, Kuçkar, Balasagun, Semerkânt, Râroitan, Peykent,

Merv, Sîrahs ve başkalarıdır. Tunga Alpa ait rivayetlerin tafsilâtı kendisini Efrâsiyâb, Frasiak, Franrasyâb yahut Karnamak tesmiye eden İrânlılara geçmiştir. Kablemilât yedinci asrın son yarısında Horasan'dan ve Kafkas dağları yolundan İrân'a istilâ edip 625'te Midye hükümdarı Kyaxarces tarafından öldürülen Sakaların reisinden ibaret olacağı muhtemel olan bu zatın katli günü İrânlılar için millî bayram Türkler için matem günü olmuştur. Türklerin Efrâsiyâb yağ merasimi ve ona mensup hikâye ve meselleri daha 11-13'üncü asırlarda söylenmiş ve Mahmûd Kâşgerî yağ şiirlerinden bazı parçaları ve Fahreddîn Mubârekşâh Gûrî mesellerinden birini nakletmişlerdir. Efrâsiyâb'ın oğlu "Alp Arız" rivayetleri (ihtimal İrân rivayetlerindeki "Ağrîreth") sonraki zamanlarda bile Oğuzlar arasında söylenmiş olduğunu Topkapı sarayındaki Selçukname nushasının ilâvesinden öğreniyoruz' Efrâsiyâb'ın neslinden "Alanca Kara Han" ise ahudan mis istihsalini, Samur, kakım derileriyle Çin ve diğer memleketlerle ticaret yollarını, ok ve yay avcılığını keşif ve icat etmiştir. Kılıç yapmak sanatını da İrânlılar'dan öğrenmiştir (Câm-ı Cem). Alanca (Alaç) kültü daha ziyade Kazaklarda maruftur. Alancadan sonra bunun memleketi "Tatar" ve "Moğol" adında iki oğlu arasında inkısam edip Türkler birkaç batın bu iki oğulun torunları arasındaki çarpışmalarla vakit geçiriyorlar. Moğol rivayetlerindeki bu "Tatar" ve "Moğol" mücadelesi daha önceki membada (Cami-i a'-zam) "Türk" ve "Oğuz" mücadelesiyle birleştirilebilir.

Moğol şebesinden Kara Hanın oğlu "Oğuz Han" (yahut "Oğuz Ata") dünyanın dört köşesine hâkim olmuştur. O ilk Türk cihangiri sayılıyor. Buna ait destanın Selçukîler zamanında tespit edilen rivayetlerinden bir nushası Reşîdeddîn'in "Târîh-i 'Alem" inde münderiç bulunuyor. Türkmenler arasında yaşayan ve ötekin-

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 5

den az farklı olan diğer nüshaları Ebülğazi Han tarafından izlenmiştir (şecere-i terâkime). On üçüncü asırda Moğollar devrinde Uyguristan'da Uygurca olarak deriye yazılmış bir nüshasını Rıza Nur bey neşretmiş ve Prof. Pelliot tarafından tetkik olunmuştur. Bu rivayete göre Oğuz Han sağda "Altun Han" (Çin), solda "Urum", cenupta Hint ve Tankqut, şimalde "it Baraq" memlekelerini fethediyor. Ordusu evlâdından (Oğuz kabilelerinden) başka Kıpçak, Kırılık, Kalaç, Kangli, Ağaçeri gibi aşiretlerden müteşekkil bulunuyor. Bu aşiretler Oğuzdan isim, uran, kuş, damga yani esasî teşkilât alıyorlar. Oğuz'a seferlerinde Buz Kurt rehberlik ediyor. Veziri "Uluğ Türk" adında çok akıllı ve tedbirli bîr ihtiyardı. Karargâhı garbi Türkistan'da Talaş (yani "Evliya Ata") ve Küling (Şimdiki Çu havzasındaki Tartu) şehirleri olup yazlık karargâhları şimdiki Kazakistan'ın merkez kısmını teşkil eden "Urtağ" ve "Kürtağ" dağları idi. Pek çok yaşayan Oğuz'a kendisi kadar akıllı olan oğlu "Gün Han" halef olup "İrkıl Hoca" nam veziri vardı. O Türk Ellerini sonraki nesiller için örnek ve ideal olacak bir şekilde idare etti. "Oğuz Han" ve oğlu "Gün Han" her halde Hun (= Kun) ların kablemilât 209-126 yılları arasında hükümet süren hükümdarları Mete ile oğlu Kün Yabgu'dan ibaret olmak icap eder. Destan Gün Handan sonra onun torunları sıfatıyla Dhib-Yabgu (Yavguy yazılıyor), Qurs-Yabgu, Qurisaq-Yabgu, İnal-Yabgu, İnal Sır-Yabgu, Ala Atlı As Donlu Qayı inal Han, Tuman Han (onun dayısı "Kül Erkin"), Tiken Bile Er Biçken Qayı-Yabgu Han ve nihayet Uladmur-Yabgu birbirini müteakip her biri 75-125 yıl hükümet sürüyorlar. Uladmur-Yabgu zamanında kendi kardeşleri olan Uygur hükümdarı "Oara Alp Arıqlı Arslan Han" Oğuz oğullarına tâbi edilen memleketi oğlu "Alp Tavgaç Han"ın idaresine veriliyor. Fakat Uladmur-Yabgu'dan sonra Oğuz sülâlesi münkati olup Türk Ellerinin idaresi "Buğra Han" (Kara Han oğlu Buğra Han) sülâlesine geçiyor: Bunlardan "Buqra Han",

"Qırı Tigin" ile Oğuzların isyanına sebep olan "Ali Han" ve oğlu "Şah Melik" zikrolunuyorlar. Bunların payitahtları da hep Talaş ve Küling şehirleri oluyor. Destanda zikredilen tarihî isimler ve vak' alar mukayese edilince zikri geçen Hanların Gök Türk, Türgiş ve Karahan Hanlarından ibaret olduğu anlaşılıyor. Hanların nezdinde birkaç akıllı hâkim vezirin zikri geçiyor. Onlardan biri Bayat kabilesinden Kara Hoca oğlu Dede Korkut'tur ki birkaç Hanın muasırı gösteriliyor. Mezarı Sîrderya havzasında kendi adını taşıyan demiryol istasyonu yanında gösterilen bu efsanevî zat Türklerin musiki ve hikmet piri sayılmakta ve kendisine mensup ayrı rivayetler bulunmaktadır. O cümleden "Salur Kazan" ve "Alp Bams Böyrek" (Türkistanda "Alpamşa") hikâyeleri pek maruftur. Dede Korkut İslâmiyet-ten evvelki zamanın veziri olmakla beraber peygamber zamanına da yetişmiş gösterilmekte olduğundan Gök Türk zamanındaki Oğuz Yabguları nezdinde bulunan bir Türk bakîmi sayılabilir. Keza muhtelif Türk aşiretlerince maruf olan Türkmen kahramanı "Köroğlu" da o zamanın İran hududunda, Amuderya, Heratî, Garçistan, Kızıl ve Karakum mıntıklarında faaliyet gösteren İran hudut Türkmenleri'nin maruf bîr reisi olsa gerektir. Bu kahramana çok tapan Anadolu ve Azarbaycan aşiretlerinin rivayetleri esasen pek zengin olan Türkistan Türkmen ve Özbek rivayetlerine de tesir etmiştir.

***

Karahanlılardan ilk İslâmiyeti kabul eden Satuq Buğra Han, oğlu Arslan Han ve kızı Ayşe ve torunu Yusuf Qadır Hanlar ve onların Çinlilerle ve Kâfir Türklerle mücadelelerine ve Türk evlîyalarıyla münasebetlerine ait rivayetler vardır (tezkire-i Satuq Buğra Han ve başkaları). Satuq Buğra Hanın hükümeti ele alması hakkındaki rivayet tamamıyla Oğuz efsanesine

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 6

benzetilmiştir. Kırgızlar arasında pek maruf olan "Manas" rivayetleri de bu Karahanlılar devrine icra edilebilir.

Oğuz destanında Türkistan hükümdarı Ali Hana (galiba Buhara Hanı "Ali Tegin") Oğuzların isyanı ve Horasan şehirlerine İstilâları dolayısıyla ilk Selçukîlerden ve bu destanın Türkmen rivayetlerinde Oğuz aşiretlerinin dahilî mücadelelerinden bahsedilmektedir. Oğuz ve Kara Han motifleri Kırgız, Kazak kabile şecerelerinde, Altay ve Yenisey mitolojisinde de mevcuttur ki destanın tekmili için istifade edilebilir.

Çingiz'in mensup olduğu Qiyat (yani "Qay" lar) ve Börçegin (Galiba "Böri Tegin") ailesi kendilerini Oğuz hanlarının mensup olduğu eski Mongol (Reşideddîn'e göre Türkçe "Mongol") hanedanından saymışlardır. Oğuz ve Gök Türk an'anelerini pekiyi bilmişlerdir. Çingiz'in muasırı olup kendisiyle görüşen Çinli Men-Hun'a göre Çingiz ailesi "Şato" Türkleri neslindedir. Bu aile Moğol dilinde konuşan "Şivi" aşiretlerine riyaset etmiş ve evvelce Türklere ait Türkçe bir istilâh (terim) olan "Moğol" (Mong+ol) kelimesi de Çingiz ailesinden mezkûr Şivi aşiretlerine geçmiş, Hitay ve Şivilerin dili de Moğol lisanı tesmiye edilmiştir. Halk destanına göre Çingiz'in büyük babası Aka' Deniz Hanı Altun Hanın kızı güneşten gebe kalıp Dubun Bayan adında bir oğul doğurmuştur. Bunu tek gözlü Dumbavıl Mergen (Dumbavıl - Soqır) terbiye ediyor. Ve "Alanguva" ile evlendiriyor. O ölümünden sonra ışık şeklinde gelerek Alanguva'yı gebe bırakıyor. Ondan Çingiz doğuyor. Sonra Çingiz'in fütuhâtı, kabilelere damga, uran, kuş (totem) taksim etmesi Oğuz Han destanında olduğu gibi tafsilâtla söyleniyor. Yanı Oğuz Handan sonra Çingiz Han Türk içtimaî hayatına yeni şekil veren ikinci büyük bakandır. Aslı Moğolca olan "gizli tarih" destanı ise Çingiz'in hayatını daha ziyade tarihî şekilde tasvir

etmiştir. Çingiz'in evlâdından Çucı Han Canbeg Han, Canbeg Hanın annesi "Taydulı", zevcesi "Karasaç Hanım", muasırı gösterilen "Asan Qaygı" ve "Cirence Çeçen" nam hakîmlerin hikâyeleri, yine ümerasından "İsâ oğlu Amet" destanı Çingiz destanının orta Türklerdeki devamını teşkil etmektedir.

Sonra orta Türk destanının en canlı kısmı Temür, Toktamış, İdüge'lere ait olanlardır. Temür'ün büyük destanı Türkçe ve Acemce matbu olup Türkistan meddahları tarafından söyleniyor. Farisî olarak manzum destanı da vardır. Mensur bozkır rivayetleri ise Yayık, İdil nehirleri havzalarında Mangıt -Nogaylar, Baş-kurtlar ve Kabaklar arasında şâyîdir. Bu son rivayetlere göre Çingiz'in halazadelerinden Barlas Taragay oğlu Temür Çingiz'in oğlu Caday (Çağatay) Hanın Bakşıları (kâhinleri) telkinleriyle anası karnında iken ezilmek suretiyle öldürölmek istenmiş, fakat öldürölememiş; ancak topal olarak Almalık'ta doğmuştur. O daha gençliğinde çocuklara hanlık ediyor. Büyüdükten sonra eşkıyalıkla meşgul olup Caday Hanı ele geçirerek öldürüyor. Ve padişah oluyor. Siyaseti ve fütuhâtı ekseriya hileyeye müstenittir. O İstanbul, Hindistan, Çin, Esterhan, Bulgar ve Moskova ölkelerini fethediyor. Onun Karakum ve Barsuk - Kumda yaşayan aşiretlerin reisi Amet ve Samet adında iki biraderle, Altun - Orda hükümdarı Toktamış ve İdüge ile ve Hârezm hükümdarı Yusuf Sofi ile macerası söyleniyor. Toktamış ve İdüge ve oğulları vekayii tamamıyla müstekil bir destan olup birkaç manzum rivayetleri vardır. İdüge Kırım'da Toykhoca Hanın kuşçusu Kutlu Kayanın peri kızı ile evlenmesinden doğmuştur. Babası Toktamış Hanın güzel av kuşunu gizlice emir Temür'e sattığından öldürölüyor. İdüge Toktarmış'a ebedî düşman kesiliyor, İdüge Toktamış'ın kaçıp Temür'ün düşmanı olan Qamırdın (yani "Emir Qamereddin Duglat) Âltay dağlarında

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 7

öldürüp karabet hasil ediyor ve Temür'ün Kamardin nikâhında olan kızını alıp bundan oğlu destan kahramanı Nuradin doğuyor. Destanda Temür "Muğlık" yani Şamanî an'analeri yerine sahrada İslâm an'analeri yerleştiren ve şehirlere istinat eden medenî hükümdar olarak tasvir ediliyor.

Anadolu'da Temür'e, Temür ve Bayazıt mücadelesine ait hikâyeler, Azerbaycan'da Temür'ün siyasî kudreti ve imarı

hakkında rivayetler vardır. Evliya Çelebi, Azerbaycan'da birçok şehir ve kasabaların binasını Temür'e isnat eden rivayetler naklediyor. Abbaskulî Bakihan ise Temür'ün Kafkasya'nın şimalinde Derbentten Kırım'a kadar uzanan bir seddi hakkında rivayet nakletmiştir. Bu gibi hususiyetlerden Temür'ün destanının ikmalî yolunda istifade edilebilir.

Prof. Ahmet-Zeki Validî

Küçük Yazılar

iktisadî buhran ve işsizler... Bütün dünya Bir iktisadî buhran içindedir. Bunun sebebi de şüphesiz, fazla istihalsidir. Her millet iktisadî seferberliğini çoktan ilân etmiş, kansız görünen vasıtalarla muharebeye girişmiştir. Her memleket daha çok istihsal yapmak, daha çok taşımak ve satmak için didiniyor. Her millet gözünü açmış bütün refahı ve serveti kendi memleketine toplamak sevdasındadır. Göze görünen sebep fazla istihalsidir. Fekat fazla İstihsalı doğuran sinsi saikler nelerdir. Bu Sebepler nihayet insan cemiyetlerinin henüz medenileşmekten çok uzak olan yaşama, kazanma ve korunma şevki tabiilerine, kadar dayanıyor. Bu kavgada en çok kaybedecek, büyük sanayi memleketleridir.

Yarı müstemleke olmaktan kurtulmuş çiftçi memleketlerinin vaziyeti daha emin görünüyor. Bu buhranların sonu acaba yaşamak için Öldürmeğe kalkmak, harp açmak mı olacak?.. Kim bilir?..

***

Hemen her devlet bütçesi bu yıl geçen yıllardan düşüktür. Büyük sermayecilerin ıstırabı herkesten büyüktür. Onun için en çok sarsılanların başında Amerika geliyor. Sermayelerin ıstırabı derhal ameleye de geçiyor, Her tarafta işsizler

artmıştır. Bütün dünyada 1929'a göre 19-30'da artan işsizlerin sayısını ve yüzde hesabını gösteren bir cetvel basıyoruz:

Memleketler	İşsizler	%de
Almanya	3.977.000	68
Amerika	?	83
Avustralya	90.379	72
Belçika	110.000	430
Çekoslovakya	154.615	304
Fransa	20.041	72
Japonya	386.394	44
İngiltere	2.306.963	76
İtalya	534.356	61
İsveç	43.927	60
Lehistan	233.276	45
Felemenk	46.807	125

Millî mabetler... İtalya'da kömür yoktur. Dışarıya akan paralarının en çoğunun kömür yüzünden gittiğini gören İtalyanlar büyük ve esaslı tedbirler almışlardır. Şimalî İtalya'da boşuna akan suların beygir kuvvetinden istifade ederek büyük kudretli elektrik kaynakları vücuda getirdiler. Bunlara "Tempio nacional" (Millî Mabet) namını veriyorlar. Devamlı bir programla teşkilâtı cenubî İtalya'ya doğru indiriyorlar. " Buralardaki-

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeller için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 8

İşletme ve ışıklama işleri hep bu kaynaklardan istifade ediyor. Kömür sarfiyatı ve istihsalâtı sıfıra iniyor. Demir yolları ve fabrikalar bunlarla çalışıyor. Yalnız deniz ticareti kömüre muhtaç kalacak.

Yüksek Anadolu yaylasından kaynaklanan ve akan sular boşuna gidiyor.

Dicle ve Fırat ara sıra taşıp köprüleri götüren zararlı nehirlerdir.

***

Çünkü biz onlardan istifade etmesini bilmiyoruz. Fakat aynı sular çölü geçerek Irak'a gidiyor ve dünyanın en mümbit yeri olan Mezopotamya'nın kanallarını suluyor.

***

Türk genci, eğer yurdunu seviyorsa boşa akan bu büyük tabiat kuvvetlerinden istifade etmeği hiç unutmama ve onlara hâkim olarak sevk ve idare etmeyi kendine ideal yap. Büyük ordulardan daha büyük bir iş yapmış olacaksın...

Sağlık müesseseleri... Avrupa milletleri içinde nüfusça bize en yakın

_____

olan Çekoslovaklardır. Onlar da 14 milyon kişidir. Bu asırda içtimaî kesafetin çok lâzım olduğunu bildikleri için, dört yıl içinde herkese örnek olacak sağlık müesseseleri yaptılar.

Bütün ilâçları ve gıdaları burada tahlil ediyor ve daimî bir kontrol altında bulunduruyorlar. Difteri aşısı gibi en yeni keşiflere kadar bütün aşılı ve serumları bu müesseselerde yapıyorlar.

***

Beden terbiyesi yolunda Sokol teşkilâtı ne kadar mühim ve faydalı ise milletin sağlığı ve hastalıklardan korunması hususunda da bu teşkilât o kadar feyizlidir.

Bir memleketin sıhhiye işlerinin yapılma ve güdülmesinde hastalıklara karşı büyük masraflı ve az neticeli mücadeleler açmadan önce sağlık müesseselerini ve sağlık teşkilâtını kuvvetlendirmek, halkı hastalıklardan korumak lâzımdır.

Çekoslovakya, bu yolda bize iyi bir örnektir.

İrkil Ata

_____

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 9

Safranbolu Manileri

Toplayan: A. Baha

Mektup yazdım garadan
Dağla gaksın aradan
Senden beni ayırdı
Yeri göğü yaradan

Ulu yol kârvan için
Kitapla ferman için
Giz ben seni alıyom
Derdime derman için

Armut dalda dal yerde
Bülbül öter bağ yerde
Gıyan bize felektür
Her birimiz bir yerde

***

Mektubum sarı kâğat
Ağlarım saat saat
Sen durûken yâd elde
Göynüm almâyâ rahat

Yeğîn at[1] işkin [2] olur
Mor cuha bişkin olar
Top - sakal ağa babam
Bu sevda nişkil olar [3]

Gak gidelim Şamadan.
Benîm ol akşamadan
Eğer benîm olmazsan
Yanarım mahşaradan

Çile bülbülüm çile [4]
Çiy düşmüş gonca güle
Yedü yağluk çürüttüm
Gözümü sile sile

- [1] Kişneyen at.
[2] Oynak.
[3] Ne şekil
[4] Öt.

Bahçesinde gararük [1]
Yaprağı delük delük
Ğryamda bir yâr sevdim
Göbeği yedü bölük

Yeşildir ebrum benim
Ne çoktur cürmüm benim
Ölüm vâ ayrılık yok
Böyledir benim gavlim [2]

Ayağı mesli yârim
Başı dal- fesli [3] yârim
Çeşmeden hiç gelmeyon
Bunun vâ aslı yârim

Bakkallarda çanakla
Al al olmuş yanakla
Pul pul olsun dökülsün
Seni öpen dudakla

Köprümün altu daştur
Sevdiğim hilâl - gaştur
Üstüne yâr sevenle
Vallahi gizil - baştur

Hıçgırık dutdu beni
Dutup guruttu beni
Elin oğlu değil mi
Gitti unuttu beni

Şu dağla olmasaydı
Gül Benzim solmasaydı
Ölüm Allahun emrü
Ayrılık olmasaydı

- [1] Kara erik
[2] İlk iki mısraa bakılırsa, Böyledir kavlim benim olmak icap eder. Fakat bu şekilde zaptettim.
[3] Erkeklerin giydikleri festen farkı küçük olamasıdır. Yalnız bunda klâptanla dal işlenişi bulunur.

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 10

Türkistan (Orta Asya) Cumhuriyetleri Nüfusu

II- ÖZBEKİSTAN

Büyük Türkistan'ın ikinci cumhuriyeti olan "Özbekistan Cumhuriyeti" (Tacikistan muhtar ülkesi dahil olduğu halde) 1924'te sabk Buhara ve Hıyva hanlıkları ile Sirderya, Semerkant ve Fergana vilâyetlerinden teşkil olunmuş, bir "Sovyet cumhuriyeti"dir. idare merkezi Semerkant şehridir.

Sabık buhara Hanlığının Özbekistan'a dahil olan vilâyetlerinde 1,800,000 nüfus, Hıyva'dan dahil olan vilâyetler ise 300.000 nüfus olduğu kaydedilmiştir. 1926 nüfus sayımında Özbekistan Cumhuriyeti 13 eyalete taksim edilip idare ediliyordu: 1) Endican, 2) Buhara, 3) Zerefşan, 4) Kaşka-derya, 5)Semerkant, 6)Surhanderya, 7) Taşkent, 8) Fer-gana, 9) Hocent, 10) Hârem, 11) Kânimeh, 12) İsfâne, 13) Tacikistan.

Tacikistan ülkesi ise ayrıca Garm, Hıtar ve Dağlık Bedaşan vilâyetlerine ayrılmıştı.

Bütün Özbekistan'ın nüfusu 5,274,998 kişi olup bunun 827,443 ü Tacikistan'dadır.

Özbekistan ahalisi milliyet itibarıyla şöyle ayrılır:

I- Türk: 3,896,745.

Bunun 3,475,340 kişisi Özbekler, 421, 405 kişisi de öteki Türklendir (Kazak, Kara-kalpak, Tatar, Kâşgarlı, Uygur, Başkurt, Türkmen ve saire..).

II- İranlılar 939,336

III- TACİKİSTAN

başka İranlı unsurlardır.

III - Araplar 27,977

Sovyet istatistikî tarafından "keşfedilen" bu kadar kalabalık "Arap milleti" çoktan beri Türkleşmiş Özbek kabilelerinden biri o-lup "Arap" adını yalnız bir kabile adı olarak taşıyan Özbeklerdir. Bunlar arasında tek tük Arapça konuşan aileler varsa da pek azdır.

IV — Ruslar, Ukraynalılar ve Beyaz Ruslar: 275,840.

V — Muhacir sıfatıyla Moskova hükümeti tarafından getirilen muhtelif milletler (Ermeni, Leh, Alman ve saire): 47,536.

VI — Yahudiler: 37,864. Bunun 18,172 si yerli Türkistan Yahudileridir.

Rus muhacereti; Özbekistan ülkesi Türkistan'ın en mamur, şehir ve ziraat hayatı inkişaf etmiş ve asırlardan beri Türk medeniyetinin beşiği olan mıntıkasıdır. Taşkent, Semerkant, Buhara, Hıyva, Fergane, ve Hukant gibi yalnız Rusya'nın değil, bütün cihanın iktisadî hayatında mühim rol oynayan Türk şehirleri Özbekistan'dadır. Nüfus kesafeti itibarıyla da Özbekistan dünyanın en kesif yerlerinden biridir (Zerefşan havzası ve Fergana Belçika kadar nüfus kesafetine maliktir).

Türkistan'a çar zamanında tatbik edilen

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa:11

muhaceret ve iskân siyasetinden oldukça masun kalan kısmı da Özbekistan olması burasının nüfus kesafetine ve ziraat kültürünün ruslardan çok yüksek olmasına medyundur.

Çar zamanında Türkistan'ın beş vilâyetine getirilen Rus muhacirlerinin sayısı aşağıda gösterilmiştir.

Vilâyet	Yıl: 1897	Yıl: 1910
Yedisu (bugün kısmen Kazakistan, kısmen Kırgızistan'a dahil)	95,465	188,016
Sirderya (kısmen Kazakistan'a dahil)	44,834	101,280
Fergana (kısmen Kırgızistana dahil)	9,842	29,434
Semerkant	14,006	22,929
Zakaspi (Türkmenistan)	33,273	41,021
Yekûn	197,420	382,688

Bu hesaba göre çar hükümeti 48 sene zarfında Türkistan'ın beş vilâyetine 382,688 Rus muhaciri getirip iskân etmiş oluyor. 1910 - 1914 senelerinde mühim bir muhacir hareketi olmadığı gibi, 1916-1919 umumî harp ve ihtilâl senelerinde de Rus muhacereti büsbütün durmuştur.

Bolşevikler de hâkimiyetlerinin ilk iki senelerinde (1920 -1922) yerlileri iğfal

etmek için "kolonizatörlük"le güya mücadele ediyormuş gibi görünmeye çalışmışlardır. Eski çarlığın Türkistan'ı Ruslaştırma siyasetini Bolşevikler ancak 1922'den itibaren tatbik başladılar. Bunlar çar siyasetini daha merhametsiz ve daha dehşetli bir surette tatbik ettiler. Neticede Rus muhacirlerinin adedi yalnız Özbekistan ülkesinde 361,420 ye baliğ oldu. Kısmen Kazakistan ve Kırgızistan'a ilhak edilen eski Sirderya ve Fergana vilâyetlerindeki Rus muhacirleri bugünkü Özbekistan'a girmiş addedilse bile 1922-1926 seneleri zarfında Bolşevikler 206,589 muhacir getirmiş oluyorlar.

Çar zamanında Türkistan'ın Rus ayağı basmayan yerleri olan mıntikalarda bile Rus muhacirleri iskân olduğunu görüyoruz:

Buhara	13.605
Zereşan	3.965
Kaşgaderya	5.298
Surhanderya	8.489
Tacikistan	6.784
Hârezm	2.418
Yekûn	40.559

Bu rakamlar yalnız Rusları göstermekte-dir. Diğer Avrupalı ve Ermeni muhacirler i-se bu hesaba dahil değildir.

Abdülkadir

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 12

BİR DESTAN PARÇASI

Hayatları büyük hadiseler, sarsıntılara maruz kalan milletlerin halk şairleri tarafından bu hadiselerin terennümü suretiyle destanların teşekkül ettiği bugün bir mütearifedir. [1]

Halk şairleri tarafından şifahî bir lisanla terennüm edilen bu menkibeler ekseriya bir "kahraman" etrafında toplanır.

Türk halk edebiyatı mahsûlleri aracında pek tabii olarak geniş bir mevki işgal eden ufaklı, büyüklü destan parçalarına sık sık tesadüf etmek pek mümkündür.

İşte bu kabilden olarak elimize geçen fakat nerede ve ne zaman yazıldığı tamamıyla meçhul olan kısa fakat güzel bir destan parçasını burada neşrediyoruz.

***

"Kara Mahmud" isimli bir Türk kahramanının şahsiyeti etrafında teşekkül ettiği pek muhtemel olan bu destan bize "Tatar" unvanlı bir halk şairi de tanıtıyor. Mamafih şimdilik ne "Kara Mahmud" un menkibevî şahsiyeti hakkında ne de onu bize bildiren ve kullandığı mahles itibarıyla da şayanı dikkat olan "Tatar" için bir şey söylemek mümkün değildir.

***

Büyük Türk şairi "Yunus Emre" ye ve "Eşref oğlu"na ait bazı ilâhîlerle bir arada tesadüf ettiğimiz bu parça oldukça eski bir zamana ait görüldüğü gibi fevkalâde bozuk ve acemi bir yazıyla da yazılmıştır ki birçok kelimelerini tahmin suretiyle okuduğumuz bu mısraları yazılışındaki şiveyi muhafaza ederek dercediyoruz:

[1] Destan ve Türk destanları hakkında malûmat almak için bakınız: Prof. Dr. Köprülüzade Mehmet Fuat: Türk edebiyatı tarihi. S: 50 ve müteakip.

Kara Mahmud eder beyler ağalar
Pırıla ya pırlaya uçtuğum vardur
Alay beyi alay olmuş gelürken
On beşin bir semte yıktuğum vardur

Elimden aldirdim zevkile demi
Fikir deryasında oynatma gemi
Siyah poşu ile... kademi [1]
Yalap yalap edüp donaltuğum vardur [2]

Feleğün insana bu imiş işi
Ara yerden kalksın engelin leşi
Yemen ellerinin boy boy kumaşı
Bakır dağlarda tuğum vardur

Feleğün insana bu imi? zatı (?)
Rakibün sözleri zehirden katı
Gözlerin sövdüğüm müselleme atı
Yalnız eğerleyip çıktuğum vardur

Tatar eder sen ararsun yerde
Değme insan uğuramaz bizim yere
Keskin ovalarda şol mubah yerde
Nice boy beşeri yıktuğum vardur.

Her halde elden ele, dilden dile dolaştıkça kuvvetini kaybettiği anlaşılan fakat bu haliyle de özünü muhafaza eden bu kahraman parçanın kuvvetli bir halk sairine ait olduğu kolayca tahmin edilebilir.

İhtimal çok uzun bir destanın son kıtalarını teşkil eden bu mısraların aslı ve tamamı zamanla ele geçecektir ki bize yeni ve kuvvetli bir saz şairimizi daha tanıtacak olan bu hadise pek ziyade şayanı temennidir.

Nihat Sami
Edirne Erkek Muallim Mektebi
Edebiyat Muallimi

[1] Poşu: Kenarları, ince püsküllü bir nevî ipekli mendil.

[2] Yalap yalap edüp: parlatıp

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 13

Mefkûremin Faciası

Sinirlerimde baygın bir uyuşukluk var. Kendimden geçer gibiyim. Beynim donmuş veya kavrulmuş. Gözlerimin kapandığını duymuyorum bile... Nefesim o kadar hafif ki, soluklarım gırtlığımda inilti yapamıyorum. O kadar çok kuvvetliyim ki, kendimden şüphelenip de parmağımı kımıldatmak istemiyorum.

İstirabım o kadar çok ki, derdimi yüzümde okutmamak için gülüyorum.

Uyuşukluğum, kahkahalarımı sessiz birer tebessüm yapıyor. İstirabım kaynıyor, coşuyor, taşıyor.

Feragatim isyan ediyor. Ben de herkes gibi olmak, cemiyetim için değil, kendi canım ve kendi ihtiraslarım için yaşamak istiyorum. Menfaatlerim birer kanlı katil gibi İstirabımı boğazlıyor. Ruhumda çılgın bir doğuş var.

Her şeyi, yurdumu, milletimi, tarihim unutarak serseri bir neş'e ile gülmek istiyorum. Feragatim şehit oluyor. Menfaatlarım kuduruyor. Mağlup olur gibiyim. İmanım coşarken, şevkitabiilerim boğuyor. Yoksa yeniliyor muyum?... Hayır...

Mefkurem sana haykırıyor, senî çağırıyorum. Bana gel.. Çelikliğim eriyor, tunçluğum kınıyor. Yetiş!... Bir saniyede beynimde bin meşale yanıyor. Bu isli dumanlı köy ocaklarının ateşi ruhumu sarıyor. Beynimi, sinirlerimi ve ruhumu bu köy ocaklarının isli alevlerinden doğan mefkure ile ısıtıyorum. İçin için yanıyor. İçin için kavruluyorum. Köy ocaklarının kıvılcımları ruhumun derinliklerinde hiç bir peygamber dininin, hiç bir ilâhi mezhebin ve hiç bir yabancı mürşidin tutuşturmadığı bir ateş yakıyor. Beynimde çakan şimşekler ruhumun karanlığını aydınlatıyor. Ateşimin harreti içinde hülyalarımın hakikatini yaşıyorum.

Gözlerim, kulaklarımı duyguların ilh... Dışarıya bakan neyim varsa, hepsi içime göz dikmiş. Ruhumun karanlık cehenneminde yanan dinsiz, fakat mümin ateşi seyrediyor. Mefkuremin meşalesi ile, hayalimin cennetinde yaşayan büyük istikbali görüyorum. Ruhumun soğuk karanlığını ısıtan bu ateş feragatim, mefkuremin meşalesi ile seyrettiğim bu cennet, memleketim...

Uyuşukluğum çelikleşiyor. Feragatimi boğazlamaya çalışan menfaatlerimi, İmânımı boğmaya uğraşan şevkitabiilerimi yakalıyor, ruhumun cehennemindeki mukaddes ateşe atıyorum.

İmanımın saltanatı bütün benliğime hâkim. Bu kızıl alevler içinde irademin tunçtan heykelini görüyorum. Çelik iradem, bir kuduz köpek gibi saldırmak isteyen aklımı bağlıyor. Onun gözü önünde şahsî menfaatlerimi öldürüyor, sefil ihtiraslarımı boğuyor.

***

Feragatimin ateşi daha çok yanıyor. Sinirlerimdeki baygın uyuşukluk, tavllanmış bir demire su vermiş gibi çelikleşiyor. Feragatimin ateşi ortasında yükselen irademi muhitimin çirkefine sokarak çelikleştiriyorum.

Gözlerim açılıyor, sinirlerim geriliyor, etlerim çekilerek parmaklarımı yumrukluyor. Soluklarım göğsümdeki hırıltıları atıyor. Cehennemden bahara çıkmış gibi zindeyim. Hülyalarım mefkuremin enginliğinde birer temiz yelkenli gibi sürülüp gidiyor. Göğsümdeki ıstırahın içinde nurlu bir hakikat yaşıyor. Beynimdeki kuduz menfaatler yerine feragatli emeklerim doluyor. Ruhumun karanlıkları ışıklanıyor. Heyecanlar, emeller ve ümitlerim, fikir ve dileklerim Tanrısına secdede

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeller için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 14

melekler gibi mefkuremin ateşine tapıyor.

Aklım güreşi kaybetmiş bir zorlu pehlivan kadar düşkün.

Feragatimin ateşi yanıyor, imanımın ıstırabı kaynıyor. Bu ateş ve nur dünyası içinde milletimin istikbalini yaşıyor, yurduma karşı olan aşkımı ruhumdaki fırtına ile körüklüyor, menfaatlerimin ihtirasını' halkımın ıstırabı ve ihtiyaçları içinde boğuyorum. İşte mefkuremin faciası...

Oh!... Beynimde hudutları canlanan Anavatanını. Göynüm gibi öksüz, ıstırabım kadar kavruk, imânım kadar aç Türk Eli...

İçimde yaşayan menfaatleri boğdum. Muhitim, sana geliyorum. etrafımda kaynaşan ihtiraslar size geliyorum. Çılgın bir ıstırap hamlesiyle size koşuyorum. Kendi menfaatlerim gibi sizin şahsi menfaatlerinizi de boğmaya geliyorum.

Aklımı öldüren irademi halkın ve hakkın iradesi besliyor.

Menfaatlerimi boğazlayan imânımı, yurdumun ıstırabı kaynatıyor. Halkımdan aldığım kuvvet, yurdumda gördüğüm sefaletle pençeleşmeye, her şeyi kirletmeye ve her şeyi yok etmeye uğraşan çirkef menfaatler size geliyorum.

***

Kaçınız.. Sizi boğmaya, kalbinizi yarıp ıstırabımın aşkım doldurmaya geliyorum.

***

Yurdumun şehitleri kanlı kefenleriyle dizlerime dolaşiyor. Açlıktan solan gül yüzlü güzellerin cesetleri ayaklarım altında pelteler gibi eziliyor. Öksüzlükten ölen yavruların kafa taslarım çiğneyerek geliyorum. İhtirasları körükleyen, yabancı propagandalarla gençliği zehirleyen, mefkureleri çirkefleyen, namusları kusturan sefil ve sefih menfaatler size, mefkuremin faciasını tamamlamaya geliyorum.

Namık Kemal

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 15

KOŞMA

A kız, dedikleri suna senmişin;
Bildikler bir türlü, eller bir türlü.
Bir yaraşmış sana, bîr bezenmişin,
O saçlar bir türlü, teller bir türlü.

Nasıl nâra yakmam kendi kendimi?
El koynunda gördüm şehlevendimi.
Hüsününü yâdeder güzel dendi mi
O gözler bir türlü, diller bir türlü.

***

Dağlarda güneşin battığı anda
Atehler yıkanır âb-ı revanda;
Çağlar kah gurbette, kâbi vatanda
Gözyaşı bir türlü, seller bir türlü.

***

Bir kucak bulmadım yarda, anada;
Hasretmiş dünyada kısmet bana da.
Sorarım ses verir andığım ada
Şu dağlar bir türlü, beller bir türlü.

***

Ayrılık çok müşkül, yollar yorucu;
Bu gurbete çıktı yolumun ucu.
Burnuma geliyor ah burcu burcu
Sünbüller bir türlü, güller bir türlü.

Yar ulu dağlan, geç denizleri;
Unutur gün gelir o da bizleri,
Kapatır yollarda bütün izleri
Yapraklar bir türlü, yeller bir türlü.

Orhan Saik

"KÖROĞLU"YA DESTAN

-Pertev Naili'ye-

-I-

Böğründe kalma in güçlü ellerin.
Davran,.. Üsküfünü eğdir Köroğlu,
Uzaktan seslenen Çamlıbellerin
Rüzgâr, dallarında «ney»dir Köroğlu.

Bilirim: Ayvazın yanında yoktur,
Bilirim: Canandan aynam çaktır,
Bilirim: Kirpiği attığın oktur,
Bilirim: Kaşları yaydır Köroğlu.

Uçsun şimşek oklar aldırma yine
Koç yiğitler saldır «Hoy»a «EğİN»e
"Benden selâmeyle «Bolu beyine»
Hâl anlar yalnız o beydir Köroğlu.

Mümkün mü o, yarı yadeller sara?
Gür sesinle haykır sen ufuklara!
Altında boyveren, esen rüzgâra
O köpüklü, o kır taydır Köroğlu

-II-

Buldun, Ayvazını... Vurulmuş!.. A!.. A!
Kanları sızıyor o al dudağa...
... Yaralı bir ceylan yaslansın dağa:
Çek onu bağına değdir Köroğlu!

Sarıldın bıçağa! Attın tüfeği!
Bıraktın Ayvazı! Bu neye iyi?
... Halka zulmediyor.. "Bilmem ne beyi;
Anladım; Koş! hâli vaydır Köroğlu.

Nihat Sami

Sezişler:

Bence şair

Bence şair ne âşıklara menekşe demeti ne de oburlara lahana kökü yetiştiren bir bahçavan değildir.

Şair, gönül ocağına renk, ışık, duygu atarak kendinde yanan kutlu ateşle o ocağı tutuşturan, sonra onun alevleriyle Yurda kırılmaz kalkınlar döven, erlere yenilmez kılıçlar hazırlayan, muzafferlere zafer ekilileri işleyen bir işçidir.

Onun yegâne zevki maddeler değil, bu ocaktaki külçeden dövdüğü altın bîr oku güneşe fırlattığı anda duyduğu ilâhî heyecandır.

Şakir Ziya

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 16

Hikâye

Şehitlerin Duası

Babanın beyni Çanakkale'de dağılmış, ağabeyin göğsü Sakarya'da delinmiştir.

Geride hasta bir ana, genç bir kız kardeş var... Hastalıklı ana, sefil Ömrünü sürükleyerek mektepteki kızın çıkmasını beliyor... Kız çıkacak, hayatını kazanacak ve kendisine bakacak...

"kızım, kızım" diye inliyor... Bazen de ağabeyi onun saçlarını okşayarak "kardeşim, kardeşim" diye hiçkırıyor...

Bir öksüzün gönlü için "yuva" erişilmez bir bahtiyarlık, uzak bir Kızıl Elmadır. Öksüz, ailesi olanlara şaşkınlıkla ve hasretle bakar Bu da perşembe günleri evlerine

Nefes

"Gök Alp'e İthaf"

Kalplere serptiğin kıvılcımlardan
Bir ışık yanıyor ey büyük nebi..
Gönüller, zâtını bize aşk sunan,
Bir mürşit tanıyor ey büyük nebi.

Bilirsin göynümün ne duyduğunu
Karşında tekrara hacet yok bunun,
Benliğim önünde, ululuğuna
Daima anıyor ey büyük nebi.

Başımız önünde geliyor yere;
Işıklar dağıttın sen gönüllere.
Milliyet aşkını duyan bir kere.
Seni nur sanıyor ey büyük nebi.

Mefkure nuruyla bizleri besle,
Uğrunda ölelim biz de hevesle;
Gençliğin kalbi bu taze nefesle
Beraber kanıyor ey büyük nebi.

Sabahattin Ali

Kız mektepten çıkmak için çalışıyor. Ve kendisini düşüncelere kaptırdığı zaman tatlı ümitlere dalıyor. Ümit olmasa yaşanır mı?

O bütün hayatında ne görmüştür ki... İşte bir gece mektebinde okuyor. Kimsesiz ve yoksul diye onu parasız okutuyorlar... Elbise de veriyorlar ve ara sıra bunu kendisine hatırlatarak daha fazla çalışması icap ettiğini de söylüyorlar. Kız bundan sıkılıyor, fakat ne yapsın? Hayatında aynı ıstırapı sürüklemeye mecbur değil mi?

Babasını hatırlayamıyor... Ağabeyini biraz biliyor.. Onlara karşı duyduğu nedir? Gündüzleri bunu anlayamıyor. Fakat güneş ortadan çekilip de gece oldu o zaman onları seviyor.

Rüyaları bile hep birbirine benziyor: Basen babası onu bağrına basıyor ve

dönenlere öyle bakıyor ve öyle sanıyor ki insanlar öksüzler ve öksüz olmayanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır... Kendisini o kadar yalnız duruyor ve o kadar haklardan mahrum biliyor ki, hayatını dolduran iki büyük hasretten bile bahsetmeğe utanıyor... Fakat gece olup yatağına girdi mi zaman kendisiyle baş başadır. Artık o zaman kendisine kimse karışamaz.... O zaman o iki ölüyü ve bir hayatta olanı istediği gibi düşünür. İsterse onlar için ağlar. Ve ıslak gözlerle uykuya dalar, ıslak gözlerle uyanır. Son defa rüyasında, sonsuz bir kırım ortasında, bir mezarın başında babası, ağabeyi ve kendisi diz çökerek sessiz sessiz ağlamadılar mı?

***

Rüyalar bizim isteklerimizin garip şekilli şifreleridir. Fakat ah öksüzlük...

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 17

Bu ıstıraplı rüyalarından uyanmak bile ayrı bir ıstırap oluyor. Çünkü uyanınca görüyor ki, demin birlikte ağladığı, fakat yaşıyor sandığı ölü yoktur. O, sahiden ölüdür. Gelmesi ihtimali olmayan bir varlık, yahut bir yokluk, uzakta kalmış bir hayaldir...

İmtihanlar bitiyor... Muallimler toplanıp talebeler hakkındaki son kararlarını veriyorlar. Kız, dönüyor. Çünkü hocalar öyle istiyor ve onlar bu isteklerinde biraz haklıdır da... Mektep müdürü hocalardan birine soruyor: "Zekâsı nasıldır?" Hoca cevap veriyor: "Ortadan biraz yukarıdır; fakat kavrayış kabiliyeti yok". Diğer bir hoca ilâve ediyor: "müspet kafadan da mahrum". Birisi itiraz ediyor: "fakat bu kız döndürmemeliyiz; çünkü geçen yıl da döndü; yine döndürürsek mektepten çıkarmak lâzım". Fakat mektep müdürü vazifeşinastır. Sesi ağırlaştırıyor: "memleket çalışmayanları da-ha fazla besleyemez". Deminki ses soruyor; "öyleyse bu kız nereye gidecek?", "annesinin yanına"...

Kovulacak kızın anası var. Fakat o artık ölüm döşeğinde... Kız, ara sıra mektebin kendisine verdiği parayı ilâç alsın diye ana-sına gönderiyor. Âra sıra da zengin arkadaşlarının notlarını para ile yazıyor... Fırsat buldukça derslerine de çalışıyor... Fakat o dimağını tamamen derslerine verebilir mi? Hayır... Çünkü onun içinde bir düğüm ve kafasında bir karanlık nokta var... Hayatı düşünüyor... Ve ekseri zamanlarda da anasının sefil halini düşünüyor... O, bunun için kimseye kin beslemiyor. Çünkü kin beslemesini bilmiyor... O, başkalarının kendisine bir şey borçlu olduklarını da bilmiyor... Kendisinin hürmete ve şefkate lâyık bir kız olduğundan hiç haberi yok... O yalnız kimseye belli etmeden anasına biraz para yolluyor. Kimseye göstermeden bir iki arkadaşının notlarını yazmağa çalışıyor. Fakat onun

bir de büyük suçu var: o, ara sıra ileriki arkadaşını da düşünüyor... Bu, babası harp meydanında ölmüş orta boylu ve sessiz bir erkek olmalıdır...

Kız mektepte son gecesini yaşıyor. Ertesi gün ona iki yıl üst üste döndüğü için mektepten çıkması lâzım geldiği söylenecek. Fakat kızın bundan haberi yok.. O yatağın-da her zamanki gibi uyuyor... Bütün yatakhane uyuyor... Kırk tane genç kız uyuyor... Onların çoğu bahtiyarlık rüyaları görüyor. Onların içinde iyileri ve fenaları var.. Çalış-kanları ve tembelleri var... Fakat şimdi hepsi bir... Belki hepsi de rüya görüyor...

Kız o gece güzel bir rüya görüyor. Bu öyle bir rüya ki onun hayatta olmasına ve bu kadar güzel olmasına hiç imkân yok... Güzel bir orman... Elmas gibi bir çay akıyor... Aynı on beşi ışığını yeryüzüne serpmiş... Kız ağır ağır yürüyor. Bu esnada ay gökten yavaş yavaş yaklaşıyor. Yüzünde ezelf gülümseyiş var... Yaklaşıyor, yaklaşıyor ve kızın yanına kadar geliyor. Ona söylüyor: "aziz ve sevgili kızım... Sen çok tecrübesiz ve çok bilgisizsin. Mektepte okuduğun şeylerin hiç bir işe yaramadığını hayatta göreceksin. Sana şimdiye kadar kimse hürmet göstermedi Halbuki sen hürmete lâyıksın. Sen şehit kızı ve şehit kardeşisin. Baban ve kardeşinin yaşatmak için öldükleri insanların sana büyük bir borcu vardır. Bunu düşündün mü ?" Genç kız başını kaldırıyor: "hayır sevgili ay dedeciğim düşünmedim" diyor, Ay dede tekrar söylüyor: "sakın hiç bir şeye inanma kızım, diyor, insanlar vefasızdır. Hem bak sen güzel kızsın. Yarın senin güzelliğinden istifade etmek isteyenlerdir. Sakın aldanma kızım! fakat benim sana asıl söylemek istediğim..." Ay sözünü bitiremiyor... Kız tekrar başını kaldırıyor ve ayın yaşlı gözlerini görüyor... "Sevgili ay dedeciğim

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 18

söylemek istediğin şeyi niçin söylemiyorsun?" diyor.

Ay dede ağlıyor ve ay dede hıçkırıyor... "Kızım, diyor, ben galiba sana onu söyleyemeyeceğim. Çünkü biliyorsun ki ben çok kocadım. Yüreğim yufkalaştı. Allaha ismarladık sevgili ve aziz kıyım"... Ay, gözleri yaşlı, yavaş yavaş uzaklaşıyor... Tâ eski yerine kadar uzaklaşıyor... Fakat gözleri hâlâ. yaşlı. O zaman kız yanında babasını ve ağabeyini görüyor.

Onlar da ağlayarak onu bağırklarına basıyorlar... Baba ağlıyor... Ağabey ağlıyor... Sevgili ay dede, o da ağlıyor. Fakat ağlayan yalnız onlar değil. Rüya bitip de uyandığı zaman genç kız görüyor ki baba ile, ağabeyle ve sevgili ay dede ile beraber kendisi de ağlıyor kendisi de hıçkırıyor...

Kıza mektepten gitmesini söyledikleri zaman şaşırıyor. Bunun manasını pekiyi anlayamıyor. Daha doğrusu sersemliyor. Bununla beraber kendisini toparlıyor. Zaten ne eşyası var ki... Üstündekiler ve birkaç parça daha... mallarını bir gazete kâğıdına sarıyor. Üstünü de sicimle bağlamasını unutmuyor. Kitaplar ve defterler zaten mektep idaresinin... Onları mektebin kâtibine teslim ediyor. Hatta kara göğüslüğünün cebindeki ufak kurşun kalemini de ihmal etmiyor. Ve ilk defa bir şeyi reddediyor: mektep müdürünün verdiği parayı almıyor. Halbuki şu kötü dakikada kendisinin hiç parası yok...

İşte şimdi o sokakta yalnızdır. Havada bir serinlik, bir fırtınadan önceki sessizlik var...

Ne yapacak? Bunu: kendi de bilmiyor. Aklında hep o rüya var... Akıl danışmak için gece olmasını, ayın doğmasını bekliyor... Oturduğu taştan dalgın gözlerle ağaçları ve evleri seyrediyor... Ve havada kanat sesleri işitiyorum sanıyor... Fakat bunlar kanat sesleri değil... Etrafımla dolaşan iki şehidin ruhlarıdır...

Gün batıyor... Sessizlik kuytulaşiyor. Bu sessizlikte dile gelmiş bir şey var.. Fakat onu anlayabilmeli. Havada bulutlar koşuyor... Ve kız yüzünde birkaç damla yağmurun serinliğini seziyor. Fakat bunlar yağmur değil... Etrafında dolaşan iki şehidin göz yaşlarıdır..

Gece çöküyor... Kız orada hâlâ bekliyor. Aç ve susuz bekliyor... Sonra birdenbire başını göğe kaldırarak ay dedeyi arıyor. Fakat o yok. Kız yavaşça "sen de vefasızmışsın ay dedeciğim" diyor ve gözlerinde iki damla yaş beliyor...

Geceleyin sokakta bir takım insanlar peyda olur. Bunlar hep aynı şeyi ararlar. Giyinişleri, düşünüşleri ve yaşayışları arasında ne kadar ayrılık olursa olsun hepsinin isteği birdir. Ve... Kızın etrafında da bunlardan peyda olmağa başlıyor. Birincisi yalnız bir söz söyleyip geçiyor.. İkincisi kaba bir şaka yapıyor.. Üçüncüsü kıza elini sürece kadar ileri varıyor.. Dördüncüsü fena sözlerle hakaret ediyor.. Ve geçenler çoğalıyor... Kız hâlâ gökte ayı arıyor ve sicim gibi yağın yağmurun derisine kadar işlediğini duyuyor... Kız titriyor.. Soğuktan, korkudan ve açlıktan... Halbuki ona uzanan bir el yok...

Bu sefer karşısındaki bir sarhoştur. Ona: "güzel kız burada üşüyüp hastalanırsın. Benimle gelmez misin?" diyor. Ve kız tekrar rüyasını hatırlıyor...

Yağmur çoğalıyor... Rüzgâr serin... Ve kız hâlâ açtır... Kafasında iki fikir çarpışıyor... Düşünüyor ki yaşamak kendi hakkıdır... Fakat....

Karşısındaki sarhoş gülüyor ve onu nazikâne çağırıyor.. Fakat nereye? Titreyen bir vücut... Yanan bir baş ve ağlayan gözler. Fakat açlık ve yuvasızlık korkunç... Ay de-de, niçin bir yol göstermiyorsun?.."

Kız yavaş yavaş kalkıyor... Kararını-

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 19

vermiştir. Bu karar bütün fenalığına, çirkinliğine ve iğrençliğine rağmen yaşamak kararıdır. Çünkü hayat tatlı... Kendi koluna giren sarhoşa ürkek adımlarını uydurarak bilmediği karanlık bir sokağa doğru yürüyor.. Ve tam bu sırada korkunç bir sağanak... Korkunç gök gürültüleri ve yıldırımlar... Bu bir fırtına mı? Hayır!.. Bu, iki şehidin ve sayısız şehitlerin isyanıdır.. Şehitler ağlıyor... Biz yağmur sanıyoruz.. Şehitler hıçkırıyor... Rüzgâr diyoruz.. Şehitler haykırıyor... Fırtına zannediyoruz... Ve şehit-

lerin duasına da yıldırım adını veriyoruz...

Gece... Üstümüzde çarpan kanatla şehitlerin duasıdır. Onlar bir şey söylüyorlar. Fa-kat fânilerin kulağı onu işitmiyor.. Bak, rüzgâra kulak ver. "O bir şehit kızı, şehit kardeşiymi. Yarın da ötekiler gibi bir şehit karısı ve şehit anası olacaktı" diye inliyor. Bak, harabedeki baykuşu dinle: "ey Türk Eli, bu yüzden senin alın karadır" diye lanet savuruyor...

Y.D.

Fikir Hayatı

Talebe birlikleri hakkında:

Darülfünunla arkadaşlarım tatil aylarında dinlenirken, herhalde gelecek ders sene-sinde birliklerinin faaliyeti hakkında da projeler tanzim ediyorlardır. Ben de İstanbul'dan, Ankara'dan ve başka herhangi bir büyük şehirden, ve oralarındaki fikir hayatından uzakta dinlenirken, belki bu arkadaşların projelerine yardımcı dokunur "ümidiyle, bu hususta düşündüklerimi yazacağım.

***

Geçen sene zarfında Edebiyat fakültesi talebe birliğinin faaliyetini çok beğendim Bu fakülte, talebenin azlığına rağmen, evvelki senelere nazaran çok farklı bir canlılık, topluluk eseri gösterdi. Gerçi ben diğer fakültelerden uzakta bulunuyorum; fakat, ne de olsa, gördüklerime ve duyduklarıma nazaran şu neticeye varıyorum ki, onlar, beklenen işi göremiyorlar. içerilerinde, bizim fırkaların siyasî mücadelelerinden pek az farklı hadiseler cereyan ediyor.

Fasla lâf, fazla gürültü, netice sıfır.

Edebiyat fakültesi birliğinin de, bu günkü vaziyette bir yaran meclisi olmaktan fazla faydası olamaz: Yani faaliyeti ufak bir zümreye münhasır, ve tesiri de mahdut kalır. Asıl düşünülecek mesele şudur: Bütün talebeyi bir kül halinde toplayabilmek. Bunun için zaman gelmedi diyorlar: Bu zamanı getirmek lâzımdır.

***

Her şeyden evvel liselerde birlik hayatını canlandırmalıdır. Darülfünuna gelecek olan talebe teşkilât kabiliyetini elde etmiş olmalıdır. Bunun için de sırf bu mevzularda konferanslar verilmeli, gerek liselerde, gerek Darülfünunda talebenin neşrettiği risale veya mecmualarda bunun propagandası yapılmalı, talebe ve Avrupa mektep ve darülfünunlarındaki hayat öğretilmelidir.

***

Liselerin son sınıflarını Darülfünunla temasta bulundurmakta nazar-ı itibara alınacak bir noktadır. Çok defa Darülfünuna

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 20

gelen talebe, ilk senesi, birliklerin faaliyetinden uzak kalıyor.

Bütün bu propagandalarda Darülfünun ve yüksek mektepler birliklerinin rolü en büyüktür. Bugünkü birlikler her şeyden evvel şunu bilmelidirler: Kendileri zayıftırlar, kâfi derecede fayda temin etmiyorlar; fakat kendilerinden sonrakileri kuvvetli ve müsmir yapmağa çalışmak lâzımdır. Bu zaafın itirafı en büyük kuvveti verir, bunda hiç şüphe etmemelidir.

Darülfünun ve yüksek mektepler birilerinin bünyelerine gelelim: Her şeyden evvel bunlardan şahsiyet, hatta sınıf zümre zihniyetini söküp atmalıdır. Ben bunun için talebe birliklerinin teşkilâtlarını kökten değiştirmelerini temenni ederim; Bugünkü vaziyetteki daimi (bir senelik) idare heyeti teşkilâtı bence çok mahzurludur. 1— Bu işlerle uğraşan talebeyi asıl işinden, talebe vazifesinden ediyor. 2— Teftiş heyetleri gibi mudil ve itimat, hasbîlik hislerine münafi teşkilâtlara yol veriyor; insan talebe birliklerinde âdeta, maaşla çalışan memurlardan mürekkep bir devlet idare sisteminin küçük bir numunesini görüyor. 3— Bazan fena unsurlardan seçilen idare heyeti, birliklere karşı tam bir alâkasızlık, hatta çok dafa nefret hissini uyandırıyor. 4— Nihayet mahdut talebenin birlik ve cemiyet işlerine alışmasını, ve bu yolda faaliyet göstermek kabiliyetini almasını temin ediyor; fakat unsurları tahdit ediyor. Buna mukabil meselâ birer aylık mütenavip idare heyetleri sistemi bu mahzurlardan âridir: Her talebe kalabalık fakülte ve mekteplerde de ekseriyet tahsil müddeti esnasında bu vazifeyi bir, iki defa yapmış olur.

Fakat bazı arkadaşlar, haklı" olarak bunda da başka mahzurlar görüyorlar. "İş görmek imkânı bu suretle azalacaktır. Zira birliklerin mesaisi epey karışık, ve alışılması oldukça uzun bir zamana mütevakkıftır. Sonra, talebenin büyük bir ekserîveti bu işlerle uğraşacak kabiliyette de-

ğildir." diyorlar. Birlik faaliyetlerini basitleştirmek, ve bütün talebeyi bu faaliyetle her zaman alâkadar etmek suretiyle bu mahzurların biri telâfi edilebilir. Talebenin kabiliyetine gelince: Mevcudu az olan fakültelerde bu nokta ehemmiyetlidir, mamafi buralarda, birlik işlerinin ehli olan talebe diğer arkadaşlarını bu yolda tenvir etmeli, ve biraz zahmete katlanarak herkesi bu faaliyete alıştırmalıdır: Ta ki birlik hakiki manasıyla anlaşılır olsun Kalabalık fakültelerde ise bu mahzur yoktur, zira onlarda bu işlere kabiliyetli kâfi miktarda talebe bulmak her zaman mümkündür.

Bu sistemin iyi işlemesi ve mahzurlarının azalması için bazı amelî çareler de bulunabilir. Meselâ: Bir aylık İdare heyetine ikinci bir "namzet idare heyeti" bir ay zarfında muavin sıfatıyla yardım eder ve bu suretle ikinci aybaşında işlere alışmış olur. Böylece "Birlik" suları değişen fakat dönmekte daima devam eden bir değirmen gibi işler.

Bu sistemin bir iyiliği de, teftiş heyetleri gibi teşkilâta lüzum bırakmamasıdır. Her idare heyeti kendisinden sonrakine karşı mesul vaziyetinde bulunur.

Ben bu seferlik talebe birlikleri hakkında, daha ziyade umumî mahiyette kalan ve onların teşkilâtlarına temas eden bu düşüncelerimi söylemekle iktifa edeceğim. Başka bir zaman fırsat düşerse, teferruata da girişmek niyetindeyim: O zaman kuvvetlenmek ve faydalı olmak için "talebe birliklerinin ne şekilde faaliyet göstermeleri, ananeleri nasıl yaratmaları icap eder, bunları ve daha başka meseleleri uzun uzun mevzuu bahsederim."

Ben burada mutlak hakikat zannettiği fi-kirlerini zorla kabul ettirmek isteyen bir vaiz vaziyetinde kalmasını istemem. Çok arzu ederim ki bütün genç mektepli arkadaşlarım benim ortaya koyduğum fikirler etrafında düşünsünler, benimle veya aralarında münakaşa etsinler.

A.K.

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 21

"Köroğlu Destanı" Hakkında

Pertev Nailî B. — "Köroğlu Destanı", 1931; 256 sayfa [Türkiyat Enstitüsü neşriyatından, Evkaf Matbaası]. Pr. Dr. Köprülüzade M. Fuat beyin bir mukaddemesi ile. İlim kütüphanemiz için cidden yüksek bir eser olan bu kitap, geni; muharriri Pertev Nailî beye haklı takdir ve tebrikler kazandırdı.

Folklor vadisinde tetkikat yapan bazı zevat, mütemadiyen malzeme toplayıp toplananlar üzerinde terkipler yapmayı hep istikbale bırakırlar; bu hali tenkide cüret ettiğiniz takdirde İsa, "henüz terkipçiliğin zamanı değil!" Cevabını verirler; yıllan böylece geçer. Düşünmezler ki, gerçi küçük bir malzeme üzerinde tam terkipler yapmak mümkün değilse de, çok miktardaki malzeme üzerinde ilk yapılacak terkiplerin de her tecrübeli ilim hadimince bilindiği veçhile yüzde yüz kusursuz düşmesi mümkün değildir. Malzemenin çoğalmasa, yani tahlilî mesainin inkişafı zamana muhtaç olduğu gibi, malzeme üzerinde yapılacak "terkibi" mesainin yükselmesi de tedricî bir tekâmüle muhtaçtır; aynı bir mevzu üzerine yapılacak her yeni terkibi iş, eski terkiplerin kusurlarını düzelterek ciddî bir manzara alır, ciddileşir. Şu halde, folklor vadisindeki eserlerde tahlilî ve terkibî himmetleri baş başa yürütmek, yaşıt bir halde büyütme mecburiyetindeyiz: Terkibî çalışmaların, herhangi bir mevzu hakkında yeni bulunan malzemeyi, tarihîlerle mukayeseye inhisar etmemesi, bilhassa san'ata mütâallik malzeme üzerinde bediiyat, ruhiyat ve içtimaiyat noktasından da terkipler yapılması ayrıca dikkate alınacak maddelerdir ki, bizde az ehemmiyet veriliyordu; bu gibi felsefî aramaları, müabet, akademik ve ağır başlı metotlarına aykırı görenler hata işlemektedirler.

Köprülüzade'nin doğrudan doğruya

veya bilvasıta yetiştirdiği telmizlerinin, ne derecede tahlilî ve ne derecede terkibî çalıştıklarını anlamak için Pertev beyin son ki-tabını gözden geçirmek yeter. Meselâ tahlilcilikte fazla inhisarcı davranan H. B. D. merkezi için Pertev beyin kitabı güzel bir dönüm vesilesi, metot değiştirmek sebebi teşkil edebilir.. Pertev beyin eserinde, garp dillerinden birini bilip de ora âlimlerinin eserlerini okuyan ve metotlarını sezen âlimlerimizin eserlerindeki ciddî ve memleket kültürüne fayda vadedici hal vardır; halk bilgi i işlerimi ancak bu gibi zevat elinde yükselbilecektir.

Pertev bey, musiki ile nazarî ülfeti pek az bulunduğu için olacak ki, Köroğlu "türkü", "oyun" ve " müteferrik havaları" na yalnız dört sayfalık [S. 129 - 133] bir yer ayırıp, ekseriyetle, meslekten bulunan benim verdiğim malûmatı telhisle iktifa etmiş. Ben de, aynı tedbirli yolda yürüyerek, bu kendi mesleğime ait sayfaları ele alıyor, edebî kısımların tenkidini tabiatıyla erbabına bırakıyorum, [Tenkit yerine "takriz" tabirini kullanmak daha doğru olacaktır].

Anadolu ve Orta Asya Türkleri arasında toplanıp henüz pek küçük bir yekûn tutan Köroğlu türkü ve ağzlarının ele geçebilmiş noktalarını yakında topluca neşrettiğim vakit hayretle görülecektir ki cümlesinde tek bir "tem" esastır; ve hep bu muayyen tem, muhtelif "ritmik" veya melodik" şekillere girer, serbest veya usullü olur: Bu hakikat ta, mevzuun bütün Türklüğe şami psikolojik vahdetini gösterir; Köroğlunun mütebaki musikileri aranıp bulunmakla mevzuun asıl ruhî temeli ancak aydınlanabileceği anlaşılır; diğer destanlar için de böyle.

Köroğlu'nun en eski notaya alınmış türkülerini Chodzko'nun Paris Millî kütüphanesinde [S. P. 994] numara ile saklı bulunan mecmuadadır ki, henüz görmedim

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 22

[184B]. Bunlar haricinde gerek Orta Asya'da ve gerek Anadolu'da bulunanlar, hep son yıllar zarfında notaya alınmışlardır: Anadolu Köroğlu türkü ve havalarını notaya alan, Ferruh bey; diğerlerini yazanlar ise Zatayeviç ile Uspinski'dir: Cem'an onu geçmezler. Bu kadar mühim mevzu için ne küçük bir rakkam!

Anadolu'da türkü vs oyunları nasıl toplamalıyız meselesine ait Bartın gazetesi için yazdığım tefrikamı intişarından evvel gören Ahmet Baha bey, Köroğlu oyunlarına ait bir yazı hazırlayarak mezkûr gazetede, benim o tefrikamla yan yana neşretti. Bu sürprizli yazıyı çok yazık ki Pertev bey kitabının son sayfaları basılırken gördü.. Keza, Rusyadan adresime gönderilen Zatayeviç ile Belayef'in eserlerini de kendisine gösterdiğim zaman vakit geç idi.. Bu malzeme içindeki bilgi veya notaların, diğer mevcut notalarla birlikte Pertev beyin kitabında çıkmasını istemiştım: Köroğlunun musikileri hakkındaki elde mevcut malûmat esasen pek az olduğu için, mevcutların da son derecede ihtisarla neşredilmiş olması, türküler bahsinde sadece bir ikazcılık va kitabiyat kıymeti bırakmışlardır. Neticede, bu bahse zeyl olarak bir "Köroğlu türküleri" risalesi bastırma işi biz musikicilere düşüyor.

132'nci sayfada şöyle bir cümle var: "Bu kitapta (S. Numan beyin Erzurum oyunları kitabında) notasıyla beraber neşredilen ban, Erzurum'da, konservatuvar hey'eti zurna ve davulla diske aldığı gibi, aynı bar on üçüncü defterde, M. Ragıp beye göre Sırrı beyin kitabındakinden farklı olarak, Ferruh bey tarafından notaya alınmıştır. " İlâve olarak şunu işaretliyeceğim ki, mevzubahis nota farkı, Ferruh beyin hata ettiğine değil, belki, bir halk

havasının mensup olduğu memleketten iki tecrübeli türkücü ağzında ayrı bir devirde ne kadar dikkate şayan farklar olduğuna delâlet eder! Meseleyi Ferruh beve açtım: "Evet, dedi, farktan haberim vardı, ben işittiklerimi sedakate yazdım. Farkın sebepleri üzerinde âlimler düşünsün!" Folklorcuların "Variantes" adını verdikleri şey de işte bu gibi farklardan başka bir şey değil.

Bayburt'un "bar" havaları arasında Köroğlu barına son seyahatte rast geldiğimizi ilâve edeyim. Trabzon'da da böyle bir şey göstermediler; sordum, Dilen yoktu..

Pertev bey Köroğlu türkülerinin zenginliğini benimle birlikte işaret etti; binaenaleyh bu zenginliği zia'dan ve meçhuller âleminden kurtarmak vazifesi genç. arayıcılara düşer. Musikiye az aşına olan Anadolulu arayıcılar için türkü ve oyunları toplama usulleri hakkında Bartın gazetesinde yazdığım tefrikayı bir risale halinde de bastırmasını ve isteyenlere göndermesini H.B.D. neşriyat bürosundan beklerim; çünkü, tetkikat, ancak böyle bir rehber sayesinde indîlikten kurtulmuş olarak ilerleyebilecektir. H.B.D. îlim encümeninde el'an en mühim şube olan musiki halkiyatında mütehasıs bir aza ısrarlarımıza rağmen bulunmadığı için, bu gibi mühim ricaları böylece perakende vesilelerde ileri sürmeğe mecbur kalıyoruz! İsrarda ise gittikçe artan bir şiddetle devam edeceğiz..

Pertev beyi, himmet, alın teri ve feragat mahsulü olan yüksek eserinden dolayı samimiyetle tebrik ederim; bu eserle, Darülfünun memlekete metot sahibi genç bir âlim daha kandırmış oldu.

Kösemihal zade
Mahmut Ragıp

Adres
Ankara caddesi, Çağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memleketter için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 23

Neşriyat

Askerlik: Kaymakam Göze, Kaymakam Hakkı, Büyük Harpte Kafkas cephesindeki muharebeler, 106 s. İstanbul Askerî Matbaa, 1931, 22,5 kuruş.

Binbaşı Mükerrerem, Kosova 1389, 39 s; İstanbul, Askerî Matbaa 1931, 6 kuruş.

Terbiye ve Maarif: Müderris İsmail Hakkı, Hususî terbiye usulleri, 248 is..j Muallim Ahmet Halit Kütüphanesi, İstanbul 1931; 125 kuruş.

Nafi Atuf, Türkiye maarif tarihi; 174 3. i Muallim Ahmet Halit Kütüphanesi. İstanbul 1931; 75 kuruş.

M. Zekeriya, Hayat bilgisi rehber (Muallimlere) I; 156 s. ; İstanbul, Kanaat Kütüphanesi, 1931; 5i) kuruş.

M. Zekeriya, Hayat Bilgisi rehberi (Muallimlere) II; 189 s, İstanbul, Kanaat Kütüphanesi, 1931; 50 kuruş.

İktisat: Mithat Şakir, Milli iktisada doğru; 43 s.; Ankara 1931; 30 kuruş.

Dr. Z. Talât, Türk iktisadiyatına ait düşünceler; 47 s; İstanbul; 25 kuruş.

Muhlis Etem, Sergi ve Panayır; İstanbul Ticaret Odası neşriyatından, İstanbul 1931; 55 s; 50 kuruş.

İsmail Hüsrev, iktisat nasıl okutulmalı? 32 s; Ankara 1931; 25 kuruş.

Tiyatro: W. Shakespeare, Mehmet Şükrü; Venedik taciri; 7ü s.; Darülbedayi neşriyatından, İstanbul 1931; 40 kuruş.

Edebiyat: Kemalettin Şükrü, Tevfik Fikret şairin roman şekline sokulmuş hayatı ve eserlerinden seçilmiş parçalar); 160 s.; İstanbul. Kanaat Kütüphanesi, 1931; 100 kuruş.

Halkiyat: Selim Nüzhet, Salıncak Safası (Karagöz oyunu); 46 s.; İstanbul Kanaat Kütüphanesi 1931; 25 kuruş.

***

Selim Nüzhet, Rauf Yekta, Gülme komşuna (Orta oyunu; oyun havası ile beraber); 38 s.; İstanbul İkbal Kütüphanesi 1931; 25 kuruş.

Pertev Naili, Köroğlu destanı; Türkiyat Ensitiüsü neşriyatından; 256 s.; İstanbul 1931; 220 kuruş.

Tarih: Comte de Gobinenu, Cami; Rönesans; 416 s; İstanbul Sudi Kütüphanesi 1931; 200 kuruş.

Harold Larnb, Ali Naci; Cengiz Han İstanbul, Devlet Matbaası 1931; -JS6 s; 80 kuruş.

Türk Tarihi Tetkik Encümeni, Türk Tarihinin ana hatları (Methal); 87 s. ; İstanbul, Devlet Matbaası 1931; 15 kuruş.

Harold Lamb, Nedim Vafik; Temirlenk; 234 s; İstanbul, Kanaat Kütüphanesi, 1931; 150 kuruş.

Felsefe: Hilmi Ziya, Aşk ahlâkı; 8 + 244 s; İstanbul, Ahmet Halit Kütüphanesi 1931; 400 kuruş.

Gazeteler

Mecmualar

1— Anadolu Mecmuaları

Balıkesir-Gençler Yolu: İki buçuk seneden beri çıkan bu mecmuanın 15 Haziran sayısında kıymetli yazılar var. Gazali Beyin topladığı halkiyat malzemeleri... devam ediyor: bu sayı 30 mani ile Balıkesir Vilâyetinde kullanılan halk kelime ve istilahları lûgatçesinin devamını (h,,i harfleri) ihtiva edivor. Kara oğlu Şakir bey esaret hatıralarına devam ediyor. Büyük harbin tarihin-

den bir safhayı, mecmuanın karilerine böyle cazip bir tarzda anlatmak itibarıyla bu yazı da mühimdir. Mecmualar, istihfaf etmeyerek böyle büyük vakayie iştirak etmiş herkesin hatıratını neşretmelidir. Bunlar çok defa çok kıymetli malûmat verebilir. Edebiyat kısmında Maupassant'dan bir tercüme var: Gençler madem ki tercüme ile uğraşıyorlar, eserleri tercüme edilmesi icap eden büyük, mühim şahsiyetler ürerinde çalışsalar şüphesiz çok daha iyi olur: bu suretle hem kolay işler yapmak itiya-

Adres
Ankara caddesi, Cağaloğlu
yokuşu 27 No.
birinci kat hususi daire

ATSIZ MECMUA

Abone şartları
Türkiye için
Yıllığı 180 kuruş
altı aylığı 90 "
Yabancı memlekeler için
Yıllığı 1 dolar

Sayı: 3

ATSIZ MECMUA

Sayfa: 24

dini bırakırlar, hem de lisan bilmeyenlere, güzel parçalar okumak fırsatını verirler. Umumî bedîî terbiye için bunun ne kadar mühim olduğunu hatırlatarak zaittir.

Gençler yolu, gençleri daha amelî ve faal yola sevkedecek mahiyette olmalıdır. Kıymetli arkadaşımız, kendisine bu ufacak tavsiyede bulunmamızı çok görmesin.

Bartın - Kıvılcım: Küçük Bartın kasabası, kendi ismini taşıyan gazeteden sonra, onun kadar faydalı olacağını vadeden bir mecmua çıkarmağa başladı. Mecmuanın programı hiç de fena değil. Fuat Edip beyin, şiirde hayat ve neşe isteyen bir musahabesi var. Fuat Edip bey bu prensibe rîayet ederek güzel bir şiir yazmış: bunda, kuvvetli bir sesle, "yürü hemşehrim!" diye haykırıyor. "Sanat" nazariyecilerinin feryatlarına rağmen hâlâ profan mevzular şiiri bırakmıyorlar. Bence bırakmasınlar da: zira şiir müessir bir alettir. Faydalı işlerde kullanılmasında hiç bir mahzur yoktur. Yeter ki kuvvetli idealler haykırarak kudretli şairler yetişsin. Mecmuadan ikinci şiir, Ata bey oğlunun "Anamasta bir akşam"ı Rıza Tevfik'in lirizminden hiç de aşağı kalmayan bir memleket duygusu taşıyor.

Kıvılcımın bu sayısında iki de hikâye olduğuna göre, sekiz sahifelik mecmuanın en büyük kısmı edebiyata hasredilmiş oluyor. Bu mevzudan hariç sade; Demir Taş beyin Ebe vezinlerle güzel bir hasbihal var: Bu, çocukların mektep haricindeki hayatını tespit ediyor, ve mektebin ebeveyninden neler istediğini sayıyor. Makale sahibinin' umumi sözlerden kaçması, ve Bartın'ın vaziyetini nazar-ı itibara alarak müşahhas bir zemin üzerinde fikirlerini teşrih etmesi bilhassa bu nevi terbiye meselesine dair yazacak olanlar için örnek edilmesi lâzım gelen bir hususiyettir. Kıvılcımın alev olmasını temenni ederiz.

Samsun - Yürüyüş: Haziran nüshasında B. Hakkı beyin, Zenon'un ve Bahri Vedat beyin, Robert Foulton'un hayatlarına ait tetkikleri var. Reşat İsmail beyin, "Güzele dair" isimli tetkiki de bu sayıda devam ediyor..

Bunlardan başka, "Yürüyüş"te, iki hi-

kâye, iki şiir var. Hikâyeler zayıf. Şiirlerden biri Nazım Hikmeti taklit edan bir gencin; öteki; Sivas'ın, kuvvetli, bir tasviri. Bu şiir, az çok Kıvılcım'daki "yürü hemşehrim!" mahiyetini gösteriyor. Bu, uzlette uyuyan bir şehri uyandırmak istiyor. Mamafî bunda da, Nazım Hikmetin kelimeleri, teşbihleri ve tabirleri yok değil. Fakat, gerek bu "Uzletteki şehir uyuyor!" şairi Hasan İzzeddin, gerek yukarıda bahsettiğim şiirin sahibi Fuat Edip bilmem ki neden, Yedi Meşalecilerden bir ikisinin ortaya çıkardıkları, ve seyyal, elle tutulmaz hayallerin kısa tasvirlerinde kullandıkları ve sade bu nev'e elverişli üçer mısralı ayrı kıtalardan mürekkep nazım tarzını intihap ediyorlar. Sabri Esat, Yaşar, Nabi, ve Cavdet Kudret'in mevzularından bambaşka mevzuları kullananlar bu tesirden tamamen sıyrılmalıdır.

Yürüyüş Samsun gibi faal bir mıntıkanın, canlı bir merkezin aylık mecmuası olduğu düşünülürse, kâfi derecede kuvvetli değildir; sonra edebiyata lüzumundan fazla yer vermiş görünüyör. Memleketin iktisad ve fikrî hayatına dair, daha amelî?, tesirleri daha çok ve daha çabuk mevzulara sahifelerini açmasını bekleriz.

2. — Akşam gazetesi.

7 Haziran'dan beri devam eden anket serlevha olarak garip bir soru taşıyor: bizde edebiyat var mı? yok mu? Mamafî anketçi bu umumî suali hiç bir edebiyatçıya sormuyor; sualler: yeni nesli nasıl buluyorsunuz? İstikbale itikal edecek olan kimlerdir. Edebiyatı cedededen son mühim şahsiyetler kimlerdir? gibi tabîî bir mahiyette. Her ne olursa olsun bu anket Türkiye'de edebiyat ve fikir meselele yarının ne dereceye kadar ciddiyetle telekki edildiğini ve bu meselede, son devir edebiyatında yer tutmuş adamların tabîî lüzumsuz bir kalabalıkla beraber ne düşündüklerini göstermek itibarıyla mühim olacaktır. Şimdiden Babîîli muhitini çalkalayan, ve zuhuru da gayet tabîî olan dedikodu da ayrıca tetkike değer, Anket hakkında hükmü vermek ve neticeyi çıkarmak için anketin sonunu bekleyelim.

K.A

İmtiyaz Sahibi Ve Mes'ul Müdürü

H. Nihâl

Sinan Matbaası